



## Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid  
Dhr. E. van Hijum  
Postbus 90801  
2509 LV Den Haag

Lange Voorhout 9  
2514 EA Den Haag  
Postbus 20301  
2500 EH Den Haag  
[www.nationaalrapporteur.nl](http://www.nationaalrapporteur.nl)

**Contactpersoon**  
Senna El Messaoudi  
Directeur  
S.El.Messaoudi@nationaalrapporteur.nl  
06-11495257

**Ons kenmerk**  
14070

*Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.*

Datum 19 augustus 2024  
Onderwerp Urgente onderwerpen van belang voor uw portefeuille

Geachte heer Van Hijum,

Allereerst wil ik u van harte feliciteren met uw nieuwe functie. In uw hoedanigheid van bewindspersoon heeft u een uitgelezen kans om de komende periode een belangrijke bijdrage te leveren aan een rechtvaardig en veilig Nederland. Als Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen heb ik de onafhankelijke en wettelijke taak om onderzoek te doen naar de aard, omvang en aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen. Op basis hiervan adviseer ik de Nederlandse regering over de voorkoming en bestrijding van beide fenomenen en over de toegang tot hulp en bescherming van slachtoffers.

Zowel mensenhandel als seksueel geweld tegen kinderen zijn ernstige en complexe misdrijven en blijven vaak verborgen. Het maatschappelijk belang om mensen daartegen te beschermen is groot en belangrijk om zo de vaak langdurige en ingrijpende psychische, fysieke en emotionele gevolgen bij slachtoffers te voorkomen.

Bij mensenhandel gaat het onder andere om seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Het is een grove inbreuk op de vrijheid, waardigheid en gezondheid van slachtoffers, waarbij zij door daders op uiteenlopende manieren worden uitgebuit voor persoonlijk gewin.

In Nederland zetten ervaren en goed opgeleide professionals zich elke dag in om deze misdrijven aan te pakken en slachtoffers te helpen. Toch kan en moet het op veel punten beter. Nog te vaak worden slachtoffers niet gezien of niet geholpen, gaan daders vrijuit en worden mensen opnieuw slachtoffer terwijl dit voorkomen had kunnen worden. Met de brede kennis van mijn bureau denk ik graag met u mee over stappen om deze aanpak te verbeteren.

Middels deze brief breng ik graag enkele urgente onderwerpen onder uw aandacht.

### **Steviger aanpak uitbuiting arbeidsmigranten noodzakelijk**

Ik maak mij ernstig zorgen over de tekortschietende aanpak van arbeidsuitbuiting. Het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, onder leiding van de heer Roemer, heeft eerder al vastgesteld dat de bescherming van arbeidsmigranten tegen misstanden dient te worden versterkt. Vooral arbeidsmigranten die actief zijn in sectoren met laagbetaalde, laaggeschoolde en flexibele arbeid lopen een hoog risico op uitbuiting. Zij hebben vaak beperkte kennis van de Nederlandse wet- en regelgeving en zijn op verschillende gebieden sterk afhankelijk van hun werkgever, bijvoorbeeld voor huisvesting, vervoer en verzekeringen.

Onder kabinetten Rutte III en Rutte IV zijn de eerste stappen gezet om de aanbevelingen van het Aanjaagteam te implementeren. Het is goed om te vernemen dat het huidige kabinet voornemens is om de implementatie van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten de komende periode voort te zetten. De tijd waarin malafide uitzendbureaus hun gang kunnen gaan en arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden laten wonen en werken, moet snel tot het verleden behoren. Maar dit blijkt een hardnekkig probleem gezien de vele initiatieven die er door de jaren heen zijn ondernomen. Ik ben daarom ook bezorgd of de uitvoering van de aanbevelingen voldoende is om deze praktijken een halt toe te roepen. Ik doe nadrukkelijk de oproep om kritisch te blijven kijken naar de effecten van de implementatie van de aanbevelingen, de resultaten te monitoren en te kiezen voor krachtige maatregelen en controle bij de uitvoering van de aanbevelingen. Inzicht in de resultaten is er op dit moment nog niet, maar acht ik cruciaal om in de toekomst de beoogde resultaten te bereiken.

### **Herziening artikel 273f**

Eind april dit jaar is het voorstel voor de wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel naar de tweede kamer gestuurd. Het voorstel beoogt enerzijds een versimpeling en anderzijds een uitbreiding van de strafbaarstelling. De uitbreiding is onder meer voorzien in een nieuwe bepaling die ernstige benadeling strafbaar stelt en ziet op misstanden in de werksfeer die niet kunnen worden gekwalificeerd als arbeidsuitbuiting.

Het is mij in positieve zin opgevallen dat de wetgever zich heeft ingespannen om de memorie van toelichting verder aan te scherpen en daar waar nodig te voorzien van voorbeelden. Daarnaast is er meer aandacht voor de positie van minderjarigen bij de verschillende vormen van mensenhandel en is het positief dat de strafbaarstelling van mensenhandel met minderjarigen is uitgebreid en verduidelijkt. Echter, ondanks dat de memorie van toelichting, mede naar aanleiding van mijn consultatiereactie en van andere partijen, is aangevuld om het begrip ernstige benadeling nader in te kleuren, is er mijns inziens nog steeds sprake van onvoldoende helderheid op dit vlak waardoor de afbakening ten opzichte van het begrip uitbuiting en de noodzaak voor de strafbaarstelling van

ernstige benadeling onvoldoende duidelijk is. Daarnaast is momenteel nog onvoldoende helder of alle slachtoffers van het nieuwe delict ernstige benadeling, passende bescherming zullen krijgen, nu de wetgever hierbij een voorbehoud lijkt te maken. Ik acht het echter van groot belang dat de bescherming die wordt geboden aan slachtoffers van mensenhandel ook wordt geboden aan slachtoffers van ernstige benadeling. Ik kijk uit naar de behandeling van het wetsvoorstel en zal waar nodig reageren en adviseren.

**Datum**  
19 augustus 2024  
**Ons kenmerk**  
14070

### **Tot slot**

De aanpak van mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen vraagt om blijvende aandacht van het kabinet en de Tweede Kamer. Ik hoop dan ook van harte dat uw kabinet en u in uw nieuwe functie deze thema's de aandacht blijft geven die ze verdienen. Derhalve heb ik collega-bewindspersonen van andere departementen die betrokken zijn bij de aanpak van deze misdrijven, eveneens een brief gestuurd met urgente onderwerpen. Deze brieven worden actief openbaar gemaakt en zullen geplaatst worden op onze website.

Graag ben ik bereid een mondelinge toelichting te geven naar aanleiding van deze brief. Uiteraard zal ik relevante bevindingen, signalen en aanbevelingen steeds onder uw aandacht brengen.

Met vriendelijke groet,



Prof.dr. C.R.J.J. Rijken  
*Nationaal Rapporteur Mensenhandel en  
Seksueel Geweld tegen Kinderen*